



**ALGEMENE BESCHOUWINGEN**

**BEGROTING 2019**

**INHOUD**

Inleiding .....	3
1. Relatie Inwoners en Bestuur .....	4
2. Ruimtelijke ontwikkeling .....	4
3. Beheer leefomgeving.....	5
4. Economie en toerisme .....	5
5. Gezondheid en bevordering gezonde leefstijl .....	6
6. Jeugd, onderwijs en cultuur .....	6
7. Maatschappelijke ondersteuning en veiligheid .....	7
8. Werk en inkomen.....	7
Financiële paragrafen .....	8
Grondbeleid .....	8

## ***Inleiding***

Voor ons ligt de begroting 2019. De eerste begroting voor deze nieuw gekozen gemeenteraad. In 2018 hebben de gemeenteraadsverkiezingen er weer voor gezorgd dat de kaarten opnieuw zijn geschud. Als VVD zijn wij tevreden met de derde zetel! De voorliggende begroting geeft ons als raad een eerste inzicht in de doorberekening van het coalitieprogramma “2018 – 2022: Samen krijgen wij het voor elkaar”.

Voor 2019 zijn er middelen nodig uit de algemene reserve om de begroting sluitend te krijgen. Mooi vooruitzicht dat de prognoses voor de meerjarenbegroting voorlopig wel positief stemmen. Echter moeten we er wel rekening mee houden dat de algemene uitkering van het rijk, sterk kan afwijken van de huidige prognose.

Goed om te lezen dat de gemeentelijke begroting voor de lange termijn als solide wordt omschreven echter de belastingcapaciteit (107%) geeft aan dat er weinig ruimte is om tegenvallers op te vangen in volgende begrotingsjaren. We moeten ook kritisch blijven! De weerstandcapaciteit is naar “uitstekend” gegaan, enkel doordat we de NUON-reserves op een andere manier meegenomen hebben voor deze berekening.

Komend jaar zal er meer duidelijkheid gaan komen omtrent de invulling van het Interbestuurlijk Programma (IBP) en welke financiële consequenties dit met zich mee brengt. Er wordt uitgegaan dat gemeente ook eigen middelen inzet om de opgaven in het IBP te bewerkstelligen. Als VVD vinden wij het natuurlijk wel belangrijk dat er op een verantwoorde manier middelen worden ingezet, zonder grote financiële risico's.

Net als in de voorgaande periode zal de transitiekorting in het sociale domein een uitdaging blijven. Het besluit van de voormalige raad om vanaf 2020 budgetneutraal te blijven in het sociaal domein, is een besluit waar de VVD achter blijft staan. Uiteraard willen wij actief participeren in het meedenken voor oplossingen om te komen tot goede alternatieven waarmee de basisvoorzieningen gehandhaafd blijven.

De stijging van de woonlasten is voor ons acceptabel. Op sommige kosten hebben we geen invloed, zoals de afvalstoffenbelasting. Het streven moet volgens de VVD blijven dat de woonlasten in onze gemeente onder het landelijk gemiddelde blijft.

In het begrotingssaldo voor de komende jaren wordt uitgegaan van het volledig realiseren van de kerntakendiscussie 2014 (KTD2014). We blijven achter deze keuze staan. Uitstellen en vooruitschuiven van de discussie rondom de bezuinigingen van de KTD2014 mag niet leiden tot definitief uitstel. Dat doet geen recht aan de betrokken partijen die wel in een vroeg stadium deze bezuinigingen hebben gerealiseerd.

Daarnaast kenmerkt zich de eerste periode van een nieuwe gemeenteraad zich vaak met majeure projecten. De eerste schetsen rondom het Masterplan Didam worden gemaakt, de besluitvorming rondom zwembad de Hoevert in Didam wordt gemaakt en naar een mogelijke locatie voor de Brede School in 's Heerenberg wordt nader gekeken.

## **1. Relatie Inwoners en Bestuur**

Afgelopen jaren hebben we veel besluiten genomen waarbij wij ook een beroep op de verantwoordelijkheid van de samenleving doen. Denk daarbij aan bijvoorbeeld de overdracht van welzijnsaccommodaties. We merken ook dat inwoners en vertegenwoordigers van verenigingen en dorpsraden steeds mondiger worden. Het is juist goed dat ze hun mening omtrent plannen juist laten horen, om zo vooraf goed alle belangen en wensen in kaart te brengen. Als deze signalen vroegtijdig bekend zijn kunnen er vooraf afwegingen gemaakt worden om inbreng van wensen mogelijk over te nemen. Of niet, maar dan ook beargumenteren waarom er geen aanpassing wenselijk is.

Steeds meer worden er nieuwe communicatiekanalen opgezet om de burger sneller te bereiken. Afgelopen periode heeft we de chat op de website zijn intrede gedaan, en is de gemeente ook bereikbaar via Whats-app. Hoe meer kanalen er zijn waarmee de gemeente te bereiken is, wordt er ook verwacht dat deze actueel en up-to-date worden bijgehouden.

- *Is de gemeente voornemens om alle communicatiekanalen in stand te houden? Of komt de gemeente ook tot conclusies dat sommige kanalen een minder groot bereik hebben dan gedacht?*

Volgend jaar zien wij het onderdeel bestuurlijke vernieuwing ook graag als apart onderdeel in de programmabegroting.

## **2. Ruimtelijke ontwikkeling**

De gemeente Montferland bestaat voor een groot deel uit buitengebied met veel dorpskernen. Om het landelijk gebied leefbaar, het centrum aantrekkelijk te houden en te verbeteren wordt door de VVD Montferland onderschreven. Naast het buitengebied en het centrum van Didam en 's Heerenberg moet er ook voldoende ruimte zijn om de verschillende dorpskernen verder te ontwikkelen in de gemeente Montferland.

Het centrumplan van Didam heeft momenteel veel aandacht, ook door een kleine groep 'tegenstanders'. De VVD vindt het belangrijk dat er tijdens de uitvoering van het project goed omgegaan wordt omwonenden en de ondernemers, zodat zij nog wel steeds hun klanten kunnen ontvangen. Tijdens infrastructurele projecten zijn er altijd veel risico's tijdens de uitvoering, waardoor het project niet altijd volgens planning uitgevoerd kan worden. Hierdoor worden veelal de ondernemers de dupe en missen zij mogelijk inkomsten als het project niet volgens de planning wordt uitgevoerd. Op zo'n moment hebben de belanghebbende vooraf meegedacht in het plan en kan de uitvoering er heel anders uitzien, waardoor er toch veel onvrede kan ontstaan.

- *Kan het college aangeven hoe u omgaat met de planning en financiële risico's van 'meerwerk' in het project van het centrumplan Didam?*

### **3. Beheer leefomgeving**

In de begroting spreekt u over duurzaamheid en over de ambitie om klimaatneutraal te zijn in 2030. Wij ondersteunen de ambitieuze plannen om in 2030 energieneutraal te worden, maar wij twijfelen wel aan de haalbaarheid van de plannen zoals die tot nu toe gepresenteerd zijn. In de begroting vraagt u de benodigde uitbreiding van de personele capaciteit van 1 extra fte. Daarnaast zal ook de energietransitie een grote rol gaan spelen in de organisatie van de gemeente.

- *Heeft u al inzicht wat de benodigde uitbreiding van de personele capaciteit zal worden voor de opgave 'van het aardgas af'?*

Er worden een aantal projecten opgestart waarmee de veiligheid en toegankelijkheid verbeterd zal worden. Daarnaast wordt er voor 2019 een post van 900 duizend euro meegenomen voor goede ontsluiting van landbouwverkeer. De VVD vindt 900 duizend euro wel heel veel geld om mee te nemen voor een goede ontsluiting van landbouwverkeer.

- *Kan het college aangeven welke projecten hiervoor bestemd zijn?*

### **4. Economie en toerisme**

Wij vinden het als VVD altijd belangrijk dat de gemeente een goed vestigingsklimaat creëert voor ondernemers, waarmee we o.a. werkgelegenheid creëren. Zodat inwoners in de directe nabijheid aan het werk kunnen. Het veranderde koopgedrag van consumenten, zoals het online shoppen, 24/7 leveringen, zorgt ook voor een andere benadering van transport en distributie van goederen. Daarom blijven wij ook achter de plannen voor DocksNLD2 staan, naast de directe werkgelegenheid zorgt het ook voor indirecte werkgelegenheid bij lokale ondernemers.

De aantrekkende economie zorgt ervoor dat bedrijven weer bereid zijn te investeren, en groeimogelijkheden zien en benutten. Beschikbare gronden op Matjeskolk (Beek) en EBT in 's Heerenberg worden verkocht.

In het begin van de plannen rondom de Fashion Outlet Centre in Zevenaar, waren er bezwaren. Inmiddels weten we dat plannen rondom de FOC gerealiseerd gaan worden, de verwachting is dat er in 2019 begonnen wordt met de bouw.

- *Hoe gaat de gemeente samen met de Montferlandse ondernemers kijken naar kansen en mogelijkheden om de extra stroom van bezoekers (verwachting van 1 – 1,5 miljoen bezoekers per jaar) mogelijk in Montferland te laten overnachten en recreëren?*

Een hoog kwaliteitsniveau van onze fietspaden moest afgelopen jaren bijdragen om onze gemeente als fietsgemeente verder op de kaart te zetten. Inmiddels zijn er ook de signalen dat het huidige MTB-route in het Montferlandse bos als te voorspelbaar wordt ervaren. Een upgrade van het parcours of creëren van nieuwe routes, kan weer zorgen voor een nieuwe beleving bij mountainbikers.

## **5. Gezondheid en bevordering gezonde leefstijl**

Een goede gezondheid is een van de voorwaarden om mee te kunnen blijven doen ook wanneer er beperkingen zijn. Van belang is om datgene wat nog wel kan te stimuleren. De VVD vindt dat het nemen van eigen verantwoordelijkheid hierin een grote rol speelt en dit geldt ook voor de leefstijl van jong en oud. Voorbeeld gedrag is hierin cruciaal en dit begint veelal bij onze inwoners thuis.

De gemeente heeft een faciliterende en een verbindende rol door samen te werken met andere partijen binnen en buiten onze gemeentegrenzen. Uitgangspunt moet zijn dat er in elke kern minimaal één voorziening aanwezig is waar activiteiten t.b.v. gezondheid, leefstijl en participatie wordt gehouden.

- *Is de gemeente aan het onderzoeken of de wijze waarop de inwoners nu geïnformeerd worden over leefstijl, gezondheid en verantwoord oud worden aansluit bij de doelgroep? Bijv. door inzet van (sociale) media.*
- *Betrekt de gemeente schoolpleinen en parken bij het totaalaanbod van attributen voor jong en oud om beweging te stimuleren?*
- *Is er een visie betreffende preventie en de inzet van middelen op individueel en groepsniveau?*

## **6. Jeugd, onderwijs en cultuur**

Ieder kind verdient een “prettige” en vooral veilige omgeving om zich te kunnen ontwikkelen tot een zelfredzame volwassene. Helaas geldt dit niet voor ieder kind in onze gemeente en is er een groep die professionele hulp nodig heeft. Dit zijn veelal intensieve en kostbare trajecten die niet in de eigen omgeving geboden kunnen worden.

Om preventief te kunnen handelen is het belangrijk dat er een goede samenwerking is met de kinderdagverblijven, het onderwijs, sportverenigingen en de huisartsen. Hierin moet het sociaal team de regie voeren, ervan uitgaande dat hier voldoende expertise aanwezig is. Wat de VVD betreft moet de insteek zijn generalistisch waar het kan en specialistisch daar waar het moet! Kortom op- en afschalen.

- *Is er op dit moment voldoende expertise aanwezig binnen het sociaal team of bij andere samenwerkingspartners? Bijv. een praktijkondersteuner voor de jeugd?*

Betreffende het onderwijs deze moet toegankelijk en veilig te bereiken zijn voor ieder kind vanuit welke kern dan ook. De VVD vindt dat de gemeente haar netwerk moet inzetten voor kwetsbare leerlingen om binnen onze gemeente stage-ervaring te laten opdoen.

Cultuur is een groot goed, daar mag de gemeente Montferland trots op zijn en mag dit uitstralen naar de omgeving. Om dit te behouden en te borgen voor de toekomst is het van groot belang om jong en oud te enthousiasmeren, te laten deelnemen en van elkaar te laten leren.

- *Heeft de gemeente een visie hoe jong en oud met elkaar te verbinden betreffende het thema cultuur uitgaande van eigen kracht van de verenigingen?*

### **7. Maatschappelijke ondersteuning en veiligheid**

De VVD vindt dat de gemeente haar verantwoordelijkheid moet nemen binnen de WMO. De ondersteuning voor een kwetsbare groep inwoners moet gewaarborgd zijn! Hierbij moet uitgegaan worden van de eigen kracht en de directe omgeving (systeem). De uitdaging is om de WMO voor de komende periode betaalbaar te houden. Keuzes maken hoort hierbij, wat de VVD betreft betrekken we hierbij actief een brede vertegenwoordiging uit de groep inwoners die gebruik maakt van de WMO-voorziening, de Stichting Welcom en het sociaal team.

- *Heeft de gemeente het idee dat er voldoende kennis in huis is over de mogelijkheden binnen de WMO, Zorgverzekeringswet en de Wet Langdurige Zorg.*

De VVD vindt dat de gemeente moet staan voor de veiligheid van onze inwoners en hier hoort ook handhaving bij! Daar veiligheid een breed begrip is en hierbij meerdere partijen binnen de gemeente betrokken zijn is het goed dat er gekozen is voor een integrale aanpak. Tenslotte gaan veiligheid en vrijheid hand in hand!

### **8. Werk en inkomen**

Het blijft belangrijk dat inwoners zelfredzaam in de samenleving kunnen participeren. Streven moet zijn dat inwoners daar waar mogelijk op eigen kracht zorgen voor levensonderhoud. Mocht dit uiteindelijk niet lukken, dan kan de gemeente samen met de inwoner kijken naar alternatieven. Mocht dit leiden tot een uitkering is dit een vangnet voor als het echt niet meer gaat. De VVD vindt het belangrijk dat de inwoners hierin goed worden begeleid met als doel om zo min mogelijk afhankelijk te worden van een uitkering. Communicatie vanuit de gemeente dient optimaal te zijn.

De gemeente heeft de laatste jaren goed gescoord in het terug brengen van het aantal bijstandsuitkeringen. Vaak wordt de waardering ook anders ervaren als je loon hebt "verdiend" of als je middelen krijgt. Dit draagt bij aan het gevoel van eigen waarde!

Verder vindt de VVD het belangrijk dat nieuwkomers in onze gemeente de Nederlandse taal eigen maken om zo binnen onze gemeente te kunnen participeren. Hiermee wordt men zelfredzaam en neemt de kans op het krijgen van een betaalde baan toe.

- *Hoeveel nieuwkomers zijn inmiddels in het werkveld, al dan niet ondersteund, actief in het werkveld?*
- *Veel indicatoren zijn gemeten in 2014 en 2015, worden deze snel geactualiseerd?*

### **Financiële paragrafen**

Het weerstandsvermogen is aanzienlijk verbeterd van 1,3 in 2018 naar 6,3 in 2019 en wordt daarmee als uitstekend gekwalificeerd. Als VVD vinden we het belangrijk dat de gemeente het financiële huishoudboekje netjes op orde houdt en de begroting sluitend is voor de toekomst. Financiële reserves kunnen incidentiele tegenvallers opvangen, maar moeten niet gebruikt worden voor structurele tekorten.

De VVD is verheugd om te lezen dat de vraag die zij in 2017 bij de algemene beschouwingen heeft gesteld terug is gekomen binnen deze voorliggende begroting. Dit betreft een breder overzicht creëren van de financiële kengetallen binnen onze gemeente. Hiermee kunnen we met het oog op de toekomst, verantwoorde keuzes kunnen maken.

### **Grondbeleid**

Het grondbeleid van de gemeente Montferland was, is en blijft volgens de VVD verantwoord en realistisch. Risico's rondom het grondbeleid moeten altijd goed en scherp in de gaten worden gehouden. Met de aantrekkende en groeiende economie ziet de VVD dat er steeds meer bouwkavels worden verkocht. Kavels die jarenlang als braakliggend terrein zijn bestempeld. Een goede ontwikkeling!  
In 2019 komt meer duidelijkheid over de opties of dat investeerders/ondernemers willen ontwikkelen op de gronden van de 1<sup>e</sup> fase DocksNLD.

In de vergadering van 8 november as. zullen we nader ingaan op uw voorgestelde besluiten met betrekking tot deze begroting

---